

Maria Pikulińska-Ciuk

Czarna Wielka, pow. Siemiatycze

Informator Archeologiczny : badania 4, 159-160

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badaniami objęto dwa kurhany położone na południowym stoku niewielkiej wysoczyzny, w odległości około 1,5 km na północ od siedliska wsi.

Kurhan I

Nasyp kurhanu średnicy około 25 m przy wysokości 0,50 m pierwotnie był zbudowany z kilku warstw kamieni, obecnie pozostała ich znikoma część. Na głębokości około 2 m a w odległości około 3 m od środka kurhanu odkryto kości zwierzęce. W nasypie znaleziono również fragment ceramiki naczynia ręcznie lepionego i obtaczanego na kole.

Kurhan II

Nasyp średnicy około 15 m przy wysokości 0,70 m został uszkodzony przez wybieranie kamieni. Pierwotnie zbudowany był z kamieni i ziemi i obrzeżony rzędem trójwarstwowo zalegających kamieni. W nasypie kurhanu odkryto dziewięć pochówków ciepłopalnych i trzy pochówki szkieletowe, ułożone wzdłuż linii wschód—zachód, dwa z nich z czaszkami na zachód a jeden z czaszką na wschód. Przy jednym szkielecie pod czaszką znaleziono dwa brązowe kabłączki skroniowe.

Kurhany z Czarnej Cerkiewnej ze względu na formę grobów, rodzaj pochówka i materiał w nich występujący należy odnieść do XI—XIII wieku.

CZARNA WIELKA,
pow. Siemiatycze

Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska P.P. PKZ Oddział w Warszawie

Badania prowadziła mgr Maria Pikulińska-Ciuk. Finansował WKZ w Białymstoku. Czwarty sezon badań. Cmentarzysko wczesnośredniowieczne.

W tegorocznym sezonie badania objęły dwa ary w ćwiartce NOE — na wschód od badań ubiegłorocznych. Na powierzchni w obrębie arów, czytelnie ułożona była obstawa kamienna siedmiu grobów. Pod humusem znajdował się bruk kamienny w obrębie którego znaleziono: kabłączek skroniowy, kilka fragmentów ceramiki oraz paciorki szklane. W czasie tegorocznych badań stwierdzono, że współczesna droga nie ma swego historycznego odpowiednika w tym samym miejscu. Pod drogą odsłonięto sześć pochówków szkieletowych mocno zniszczonych. Uderzający jest fakt, że tegoroczne pochówki szkieletowe nie posiadają wyposażenia bezpośredniego. Szkielety ułożone były wzdłuż linii W—E z głowami na zachód, podobny kierunek ułożenia posiadała obstawa grobowa. W grobach z kamienną obstawą prócz niewielkiej ilości zabytków nie znaleziono śladów pochówku

Cmentarzysko jest w dalszym ciągu niszczone przez miejscową ludność. Postuluję, aby przed zabezpieczeniem cmentarzyska na szerszą skalę, ustawić tablice informacyjne o zabytkowym charakterze stanowiska i o odpowiedzialności administracyjnej za dewastowanie.

CZARNA WIELKA,
pow. Siemiatyże

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Białymstoku

Stanowisko III

Badania prowadziła mgr Krystyna Chilmon. Finansowało Muzeum Okręgowe w Białymstoku. Drugi sezon badań. Kurhany wczesnośredniowieczne.

Badaniami objęto dwa dalsze kurhany usytuowane w odległości około 100 m na zachód od siedliska wsi, na północnym krańcu wysoczyzny.

Kurhan III

Nasyp kurhanu średnicy około 20 m i wysokości 0,70 m został uszkodzony przez wybieranie kamieni i zaoranie go. Według relacji właściciela gruntów pierwotnie był on zbudowany z kilku warstw kamieni zwarwie ułożonych. Dookoła kurhan był otoczony płytkim rowkiem szerokości około 2 m. W nasypie występowały porzrzucone fragmenty kości ludzkich ze zniszczonych pochówków szkieletowych i fragmenty ceramiki pochodzące z naczyń ręcznie lepionych i obtaczanych na kole. Niektóre z nich posiadały ornament poziomych żłobków.

Kurhan IV

Od strony zachodniej łączył się z kurhanem III. Zachowany fragmentarycznie nasyp kurhanu średnicy około 14 m i wysokości 0,30 m, pierwotnie był zbudowany z czterech warstw kamieni. Występujący w środku nasypu wkop świadczy o istnieniu tu niegdyś pochówka. Występujące w nasypie fragmenty ceramiki pochodzą z naczyń ręcznie lepionych i obtaczanych na kole. Niektóre z nich posiadały ornament poziomych żłobków.

Kurhany te, tak jak i badane w latach poprzednich na tym stanowisku ze względu na formę grobu, rodzaj pochówka i materiał ceramiczny należy odnieść do XI—XII wieku.